

AP-fonderna måste ta ställning i en av världens största miljödomar

Det amerikanska oljebolaget Chevron har dömts att betala motsvarande 60 miljarder kronor i skadestånd av en domstol i Ecuador. Oljegiganten har förorenat ett stort område i Amazonas regnskog. Indirekt har även en stor del av alla svenskar som pensionssparar blivit dömda för miljöförstörrelse, skriver Francisco Contreras, ordförande för Latinamerikagrupperna. Svenska AP-fonderna sitter med närmare två miljarder kronor investerade i företaget.

Miljökatastrofen kallas för Regnskogens Tjernoby. Chevronägda Texaco pumpade i 20 år upp olja från Ecuadors del av Amazonas. När utvinningen var klar i början av nittioalet lämnade bolaget kvar över tusen dammar med oljeslam. Vattnet förgiftades och orsakade en rad sjukdomar och dödsfall bland ursprungsfolken. Giftiga ämnen läckte ut i vatten där över 100 000 människor dricker, badar och tvättar sina kläder. En expertgrupp menar att upp till 1400 människor kan ha dött av cancer.

Det handlar om allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna. Enligt den Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter har var och en rätt till högsta uppnåeliga hälsa, till en adekvat levnadsstandard och till rent vatten.

Rättegången i Ecuador har pågått i flera år. Oljefjätten Chevron förnekar inte brott, det man kallar nedsmutsning, men hänvisar till ett avtal med Ecuadors dåvarande regering som befriar bolaget från ansvar. De 30 000 drabbade i Ecuador som står bakom stämningensansökan – ursprungsfolk

och bönder i Amazonas – hade ursprungligen krävt oljefjätten på över 190 miljarder kronor för att sanera området och ge de drabbade skadestånd.

AP-fonderna bör nu ta chansen att göra skillnad. Gå samman med andra pensionsfonder, sälj av investeringarna i Chevron och gör ett internationellt utspel av det. Våra pensionspengar borde investeras i rena och förnyelsebara energikällor, istället för i fossila bränslen och miljökatastrofer. Ett rimligt etiskt agerande vore att använda vinsterna från investeringarna i Chevron till att stödja de drabbade med bland annat rättshjälp. Det kommer att behövas, då oljefjätten nu överklagar domen. Chevron gjorde förra året en vinst på 133 miljarder kronor och har flera tusen jurister anlitade, medan de drabbade

har tre jurister.

Skadeståndet är livsviktigt för människorna och miljön i Amazonas, men är även av principiell karaktär. Såväl civilsamhällen som många folkvalda i utvecklingsländer hoppas att domen ska bli vägledande och få företag att visa samma miljöansvar i fattiga länder som i industriländer. AP-fonderna har nu alla möjligheter att visa sig vara en etisk placare som tar ställning för att oansvariga företag ska tvingas respektera mänskliga rättigheter och miljö. Hur tänker AP-fonderna nu agera?

Francisco Contreras

Läs mer

chevroninecuador.com

Guillermo Greña från Kichwa-stammen i Ecuador har länge kämpat för sitt och andra ursprungsfolks rättigheter gentemot Chevron i Amazonas. Här är han på ett protestmöte i Houston 25 maj 2010, samtidigt som Chevrons aktieägare samlas på bolagets huvudkontor strax intill. Foto: Chevron in Ecuador

